

Krājums “Vienskaitļa pirmā persona” ir spilgta un pārlicienoša atgriešanās pie ierastās izcilības... Tajā apkopoti kodolīgi un trāpīgi, noslēpumaini un valdzinoši, asprātīgi un brīnišķīgi stāsti. Tie vēstīti pirmajā personā, un vairums stāstnieku, bruņojušies ar priekšrocību, ko sniedz pusmūžs, atskatās uz jaunības pieredzi, dažādajām apsēstībām un kādreiz dzīvē sastaptajiem cilvēkiem. Starp tiem nav neviena vāja vai nepārliciecināša. Stāsti atbalso Murakami raksturīgās tēmas. Nostalgija un ilgas pēc piesātinātajiem un uzlādētajiem jaunības brīžiem. Atmiņu spēks un trauslums, identitātes veidošanās... vienlaikus nesamierināmā un trauslā “paša” būtība. Vaina, kauns un nožēla par pieļautajām kļūdām. Mūzikas vara radīt neizdzēšamu iespaidu... Šie temati kļūst par atskaites punktu stāstu īpašajam, harmoniskajam ritmam. Hipnotizējošais krājums “Vienskaitļa pirmā persona” būs brīnišķīgs ievads Murakami daiļradē ikvienam, kurš līdz šim spējis izvairīties no rakstnieka burvestības, bet kuplais uzticīgo fanu pūlis to kāri nobaudīs un lūgsies vēl.

The Boston Globe

Murakami brīnišķīgais stāstu krājums ir kā koncentrēts ievadkurss rakstnieka savdabīgajā stilā un redzējumā, kurā tiek saplūdināta kaisle uz mūziku un beisbolu un nostalgija pēc jaunības ar nebeidzamas mīlestības portretējumiem un maģiskā reālisma zibšņiem. Šie spožie stāsti apliecina Murakami talantu un nezūdošo kreativitāti.

Publishers Weekly

Savādu, noslēpumainu sižetu talantīgā Meistara jaunais stāstu krājums! Mūzika, kā vienmēr, klātesoša... Tipiskie Murakami tēli, kuri protestē pret savu parastumu vai neglītumu. Tomēr arī daudz filozofisku pārdomu pat par samērā vienkāršiem jautājumiem, kā, piemēram, kāpēc popdziesmas ir tik svarīgas un daudznozīmīgas tieši jaunībā, kad jūtamies vislaimīgākie... Krājums “Vienskaitļa pirmā persona” būs lielisks papildinājums ikviena Murakami fana bibliotēkai.

Kirkus Review

一人称单数

村上春樹

Haruki Murakami

VIENSKAITĻA
PIRMĀ PERSONĀ

No japāņu valodas tulkojusi
Ingūna Beķere

821.521-32
Mu 470

Haruki Murakami
ICHININSHO TANSU

Copyright © 2020 Haruki Murakami
Originally published by Bungeishunju Ltd., Tokyo

SHINAGAWA ZARU

Copyright © 2005 Haruki Murakami
Originally published in Japan in 2005 in the anthology TOKYO KITANSHU
by Shinchosha Publishing Co, Ltd.
Cover illustration © Tetsuya Toyoda

Haruki Murakami
VIENSKAITĻA PIRMĀ PERSONA

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projektu vadītāja *Una Orinska*
Redaktore *Iveta Polkmane*
Korektore *Elina Vēja, Diāna Graudiņa*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Vāka dizainu adaptēja *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-715.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Ingūna Beķere, 2022
© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2022
ISBN 978-9934-0-9812-3

SATURS

Uz akmens pagalvja	7
<i>Crème</i>	23
Čārlijs Pārkers spēlē bosanovu.....	45
<i>With the Beatles</i>	63
Šinagavas mērkaķa atzišanās	103
<i>Yakult Swallows</i> dzejas antoloģija.....	129
Karnevāls	151
Šinagavas mērkaķis.....	179
Vienskaitļa pirmā persona	225

UZ AKMENS PAGALVJA

GRIBU TE PASTĀSTĪT PAR KĀDU SIEVIETI. Jāteic gan, ka es par viņu neko, itin neko nezinu. Neatceros ne viņas vārdu, ne seju. Tāpat arī viņa noteikti ne manu vārdu, ne seju neatceras.

Kad satikāmies, biju universitātes otrā kursa students, viņai, man šķiet, jau bija pāri divdesmit, bet man – vēl ne. Abi vienlaikus piestrādājām kādā darbvietā. Notikumi pēkšņi izvērtās tā, ka pavadījām vienu nakti kopā. Pēc tam vairs ne reizi neesam tikušies.

Deviņpadsmit gadu vecumā man nebija nekādas sajēgas par to, kas notiek manis paša sirdī, kur nu vēl par to, kas notiek citu cilvēku sirdīs. Pats domāju, ka saprotu prieku un skumjas. Tomēr nespēju saskatīt daudzās emocijas starp prieku un skumjām, to saistību. Tāpēc laiku pa laikam jutos nomākts un bezpalīdzīgs.

Tomēr es gribu pastāstīt par to sievieti.

Zinu to, ka viņa rakstīja tankas, viens dzejoļu krājums bija iznācis. Kaut gan es saku – dzejoļu krājums, apdrukātais papīrs bija sašūts kopā ar auklu, papīrs bija pavisam vienkāršs, to pat bija grūti nosaukt par

autorizdevumu. Tomēr savādi – pāris tajā ietvertu tanku dziļi iespiedušās man sirdī. Visa viņas dzeja bija par vīrieša un sievietes mīlestību un par nāvi. It kā norādīt, ka mīlestība un nāve atsakās nodalīties un nošķirties viena no otras.

Tu un es, tiešām
Tik tāli abi esam?
Pārsēsties Jupiterā?
Akmens pagalvim piespiežu ausi,
Nedzird tur asinis plūstam.

– Var gadīties, ka tad, kad *beigšu*, sauksu kādu citu vīrieti, tas nekas? – viņa vaicāja. Mēs bijām kaili futonā.

– Tas nekas, – es atteicu. Īsti pārliccināts par to nebiju, bet laikam gan tas nekas nebūtu. Galu galā – tikai vārds. Vārds neko nemainīs.

– Varbūt kliegšu skaļi.

– Tā gan varētu būt problēma, – es steigšus saciju. Vecajā koka dzīvokļu namā, kur mitu, sienas bija plānas un trauslas kā senai noliktavai. Bija jau vēla nakts, tādi skaļi kliedzieni pa taisno atbalsotos pie kaimiņiem.

– Nu tad es tajā brīdī kodišu divieli, – viņa sacija.

Vannasistabā atradu tīru, kārtīgu divieli, atnesu un noliku pie pagalvja.

– Derēs?

Viņa, kā zirgs izmēģinādams jaunus lauzņus, vairākas reizes iekodās divieli. Tad pamāja. Derēsot.

Šis mūsu attiecības izveidojās pavisam nejauši. Es viņu īpaši neiekāroju, un arī viņa mani īpaši nekāroja (tā es domāju). Bijām nostrādājuši kopā tikai pusmēnesi, mūsu darba vietas bija patālu viena no otras, pat nebija iznācis tā pa istam parunāties. Toziem strādāju vienkāršā itāļu restorānā netālu no Jocuļas stacijas, mazgāju traukus un piepalīdzēju virtuvē, bet viņa apkalpoja viesus zālē. Visi, kas tur piestrādāja, bija studenti, izņemot viņu. Laikam arī tāpēc varēja manīt, ka viņa turas no pārējiem nostāk. Decembra vidū viņa izdomāja iet prom no darba, un kādu dienu, kad restorāns jau bija slēgts, bariņš cilvēku devās uz tuvējo krodziņu iedzert. Mani arī aicināja pievienoties. Tā nebija nekāda atvadu ballīte. Visi kādu stundu dzēra izlejamo alu, piekoda vienkāršas uzkodas, papļāpāja par šo un to. Tad uzzināju, ka pirms darba šajā restorānā viņa strādājusi nelielā nekustamo īpašumu uzņēmumā, bijusi arī pārdevēja grāmatnīcā. Viņa teica, ka nevienā darbavietā nav varējusi saprasties ne ar darbabiedriem, ne vadību. Šajā restorānā bija iztikusi bez saķeršanās ar kādu, bet alga bija pārāk maza, ar to vien esot grūti izdzīvot, tāpēc jāmeklē cits darbs.

Kāds pajautāja, ko viņa meklē.

– Neko īpašu nemekleju, – viņa atteica, ar pirkstu paberzēdama degunu (tur viņai bija divas dzimumzīmītes, rindā kā zvaigznājs). – Vienalga – kaut kādu.

Tolaik dzīvoju Asagajā, bet viņas mājas bija Kogaņei. Tāpēc mājup devāmies kopā – no Jocuļas stacijas

ar centrālās līnijas ātrvilcienu. Abi apsēdāmies līdzās. Bija jau pāri vienpadsmitiem. Vakars bija drēgns, pūta stiprs, ziemīgs vējš. Pamanīju, ka pienācis tas gadalaiks, kad jāmeklē cimdi un šalle. Kad vilciens tuvojās Asagajai, piecēlos un taisījos izkāpt, arī viņa pacēla galvu un paskatījās mani.

– Ja tev nekas nav pretī, varbūt šonakt varu palikt pie tevis, – viņa klusi sacīja.

– Nē, nekas nav pretī, bet kāpēc?

– Līdz Koganei vēl tālu.

– Pie manis ir liela šaurība un nekārtība, – es teicu.

– Neliecies par to ne zinīs, – viņa atbildēja. Tad ieķērās mana mēteļa piedurknē.

Viņa atnāca uz manu šauro un noplukušo dzīvokli, tur mēs divatā iedzērām alu no skārdenēm. Kad alus bija lēnām izdzerts, viņa, it kā tas būtu gluži pašsaprotami, man acu priekšā izģērbās un pilnīgi kaila ielīda futonā. Es arī, sekodams viņai, izģērbos un ielīdu futonā. Gaisma bija nodzēsta, tikai gāzes plīts lampiņa vāri spīdēja. Futonā mēs neprasmīgi mēģinājām viens otru sasildīt. Kādu brīdi abi klusējām. Nevarēju saprast, ko lai runā pēc tik ātras izģērbšanās. Tomēr, kad augumi pamazām sasīla, stīvums izzuda un mēs tiešām spējām izjust otra ķermeni. Bija savāda tuvības sajūta.

– Var gādities, ka tad, kad es *beigšu*, saukšu kādu citu vīrieti, tas nekas? – tā viņa man toreiz pavaicāja.

– Tu to cilvēku mīli? – es paprasīju, kad biju sagādājis divi.

– Jā, ļoti, – viņa atteica. – Šausmīgi milu. Visu laiku par viņu domāju. Tomēr viņš mani gan tik ļoti nemīl. Nu, viņam ir vēl cita, īsta mīļākā.

– Bet tu ar viņu satiecies?

– Jā. Kad viņš sagrib manu ķermeni, viņš mani izsauc, – viņa sacīja. – Piezvana pa telefonu, it kā pasūtītu ēdiena piegādi uz mājām no restorāna.

Nezinādams, ko īsti teikt, klusēju. Viņa ar pirkstgaliem kādu brīdi kaut ko zīmēja man uz muguras. Varbūt vilka šķības rakstu zīmes.

– Kaut arī seja tev ir prasta, augums ir lielisks, tā viņš man saka.

Es gan nedomāju, ka viņa būtu īpaši *prasta*, lai gan arī par skaistuli viņu noteikti nevarētu saukt. Taču tagad es vairs viņas seju neatceros, es nevarētu to sīki un smalki aprakstīt.

– Un, kad viņš tevi pasauc, tu ej?

– Nuja, es viņu ļoti milu, nevaru neiet, – viņa teica, it kā tas būtu pašsaprotami. – Lai arī ko viņš sacītu, laiku pa laikam gribas, ka vīrietis mani apskauj.

Brīdi padomāju par to. Tomēr tolaik es īsti nespēju iedomāties, kādas tieši ir sievietes izjūtas, kad viņai “laiku pa laikam gribas, lai vīrietis viņu apskautu” (un, ja tā padomā, šķiet, arī šobrīd es to īsti nesaprotu).

– Kādu mīlēt ir kā veselības apdrošināšanas nesegta garīga slimība, – viņa noteica. Neizteiksmīgā balsī, it kā nolasītu uz sienas uzrakstīto.

- Tik tiešām, – es ieinteresēts saciju.
- Tāpēc arī tu vari iedomāties, ka manā vietā ir kāda cita. Tev ir kāda mīļotā?
- Ir.
- Nu re, tāpēc tu arī, kad *beigsi*, vari saukt kādas citas vārdu. Man nekas nebūs pretī.

Tomēr ar to meiteni, kurā biju gan iemīlējis, tuvākas attiecības nebija izveidojušās, un es viņas vārdu nesaucu. Lai gan iedomājos, ka varētu, pusceļā sapratu, ka tas būtu muļķīgi, un klusēdams ejakulēju viņā, bet likās, ka viņa tūlīt skaļi sauks tā vīrieša vārdu, tāpēc steigšus iebāzu viņai divi starp zobiem. Izskatījās, ka zobi viņai ir ļoti stipri. Zobārsts par tādiem priecātos. Arī vairs neatceros, kādu vārdu viņa sauca. Tikai to, ka tas bija parasts vārds. Un to, ka man radās iespaids: viņai šis pavisam parastais vārds bija ļoti svarīgs. Reizēm gadās tā, ka pavisam parasts vārds dziļi skar cilvēka sirdi.

Nākamajā rītā man bija agrā nodarbība, kurā man vajadzēja sniegt svarīgo semestra vidus prezentāciju, bet, protams, iznāca tā, ka es to visu nokavēju (tādēļ pēc tam man bija visādas nepatikšanas, bet tas jau ir cits stāsts). Kaut kad rīta pusē mēs pamodāmies, uzvārījām ūdeni un dzērām šķīstošo kafiju, ēdām grauzdētas maizītes. Ledusskapī bija pāris olu, uzvārīju arī tās. Debesis nebija neviena mākoņa, rīta gaisma bija ļoti spoža, mēs laiskojāmies.

Nokodusi kumosu grauzdiņa ar sviestu, viņa pavai-
cāja, kādā specialitātē es universitātē studēju. Atteicu,
ka literatūras nodaļā.

Viņa man pajautāja, vai vēlos kļūt par rakstnieku.

Tādu mērķi neesmu sev izvirzījis, es atklāti atbil-
dēju. Tolaik man tiešām nebija ne mazākā nodoma kļūt
par rakstnieku. Tas man pat prātā nebija ienācis (kaut
gan kursā bija milzum daudz studiju biedru, kas cerēja
kļūt par rakstniekiem). Izskatījās, ka pēc šādas atbildes
viņa zaudēja interesi par mani. Taču, iespējams, ka arī
sākumā nekādas īpašas intereses par mani viņai nebija.

Bija divaina sajūta, ieraugot dienasgaismā dvieli ar
viņas kodienu pēdām. Stiprs sakodiens. Raugoties uz
viņu dienasgaismā, arī viņas augums šķita tam neatbils-
tošs. Acu priekšā bija kalsna maza auguma sieviete ar
pelēcīgu sejas ādu, man pat nešķita, ka šī ir tā pati sie-
viete, kuru es skāvu caur logu krītošajā ziemas mēnes-
gaismā, sieviete ar valdzinošo, baudkāro balsi.

– Es rakstu tankas, – viņa pavisam pēkšņi ierunājās.

– Tankas?

– Tu taču zini, kas ir tankas?

– Protams. – Lai arī cik maz zināju par pasauli, to,
kas ir tankas, gan zināju. – Tomēr pirmo reizi satieku
kādu, kas raksta tankas.

Viņa priecīgi pasmējās.

– Zini, šajā pasaulē ir arī tādi cilvēki.

– Kas tad pieder šim lokam?